

**УХВАЛА
ДРУГОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Мороз Ніни Пилипівни щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 13 розділу XV „Прикінцеві положення“ Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування“ від 9 липня 2003 року № 1058–IV у редакції Закону України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій“ від 3 жовтня 2017 року № 2148–VIII

Київ
2 жовтня 2024 року
№ 189-2(II)/2024

Справа № 3-84/2024(175/24)

Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України у складі:

Лемак Василь Васильович (голова засідання, доповідач),
Городовенко Віктор Валентинович,
Різник Сергій Васильович,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Мороз Ніни Пилипівни щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 13 розділу XV „Прикінцеві положення“ Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування“ від 9 липня 2003 року № 1058–IV (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., №№ 49–51, ст. 376) у редакції Закону України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій“ від 3 жовтня 2017 року № 2148–VIII (Відомості Верховної Ради України, 2017 р., № 40–41, ст. 383).

Заслухавши суддю-доповідача Лемака В.В. та дослідивши матеріали справи, Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а :

1. Мороз Н.П. (далі – Заявниця) звернулася до Конституційного Суду України з клопотанням перевірити на відповідність Конституції України (конституційність) пункт 13 розділу XV „Прикінцеві положення“ Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування“ від 9 липня 2003 року № 1058–IV (далі – Закон № 1058) у редакції Закону України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій“ від 3 жовтня 2017 року № 2148–VIII (далі – Закон № 2148) в тім, що він унеможливив індексацію пенсії, призначеної відповідно до Закону України „Про державну службу“ від 16 грудня 1993 року № 3723–XII зі змінами (далі – Закон № 3723).

Згідно з пунктом 13 розділу XV „Прикінцеві положення“ Закону № 1058 у редакції Закону № 2148 «у разі якщо особі призначено пенсію відповідно до законів України „Про державну службу“, „Про службу в органах місцевого самоврядування“, „Про прокуратуру“, „Про статус народного депутата України“, „Про наукову і науково-технічну діяльність“, її виплата продовжується до переведення за бажанням особи на пенсію на інших підставах або за бажанням особи поновлюється у розмірі, який було встановлено до переведення. До такого переведення розмір пенсії, встановлений до дня набрання чинності Законом України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій“, не переглядається та пенсія не індексується. Різниця між розміром пенсії, на який має право особа відповідно до зазначених законодавчих актів, та розміром пенсії із солідарної системи відповідно до цього Закону фінансується за рахунок коштів Державного бюджету України.

У разі якщо особа має право на отримання пенсії відповідно до законів України „Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб“, „Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи“ та цього Закону, призначається одна

пенсія за її вибором. Порядок фінансування цих пенсій встановлюється відповідними законами».

На думку Заявниці, оспорювані приписи Закону № 1058 у редакції Закону № 2148 не відповідають частині другій статті 3, частинам першій, другій статті 8, частині третій статті 22, частині першій статті 24, частині першій статті 41, статті 46, статті 48, частині першій статті 58, статті 64 Конституції України.

Обґрунтовуючи свої твердження щодо неконституційності оспорюваних приписів Закону № 1058 у редакції Закону № 2148, Заявниця посилається на приписи Конституції України, законів України, міжнародні акти, рішення Конституційного Суду України, практику Європейського суду з прав людини, постанови Верховного Суду у справах інших осіб, а також на судові рішення в її справі.

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї документів і матеріалів убачається таке.

Заявниці у 2014 році призначено пенсію згідно із Законом № 3723 у розмірі 80 відсотків суми заробітної плати державного службовця.

Заявниця в серпні 2019 року звернулася до суду з позовом до Головного управління Пенсійного фонду України в Хмельницькій області (далі – Управління), у якому просила, зокрема, визнати протиправними дії Управління щодо відмови їй у проведенні індексації пенсії та відновленні індексації пенсії наростаючим підсумком за період із 1 листопада 2018 року до 30 вересня 2019 року, зобов'язати Управління провести індексацію пенсії через відновлення індексації пенсії наростаючим підсумком у спосіб нарахування та виплати сум недоотриманої пенсії у вигляді індексації пенсії за вказаний період та проведення надалі виплат проіндексованої пенсії наростаючим підсумком.

Хмельницький окружний адміністративний суд рішенням від 24 жовтня 2019 року позов задовольнив частково: визнав протиправними дії Управління щодо відмови Заявниці у проведенні індексації пенсії та відновленні індексації

пенсії наростаючим підсумком за період із 1 листопада 2018 року до 30 вересня 2019 року, зобов'язав Управління провести індексацію пенсії через відновлення індексації пенсії наростаючим підсумком у спосіб нарахування та виплати Заявниці сум недоотриманої пенсії за вказаний період.

Сьомий апеляційний адміністративний суд постановою від 4 березня 2020 року скасував рішення Хмельницького окружного адміністративного суду від 24 жовтня 2019 року та ухвалив нову постанову, якою відмовив у задоволенні позовних вимог.

Колегія суддів Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду постановою від 1 травня 2024 року касаційну скаргу Заявниці залишила без задоволення, а постанову Сьомого апеляційного адміністративного суду від 4 березня 2020 року – без змін.

3. Розв'язуючи питання про відкриття конституційного провадження у справі, Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

3.1. Згідно зі статтею 8 Закону України „Про Конституційний Суд України“ Конституційний Суд України розглядає питання щодо відповідності Конституції України (конституційності) чинних актів (їх окремих приписів) (частина перша); для захисту та відновлення прав особи Конституційний Суд України розглядає питання щодо відповідності Конституції України (конституційності) акта (його окремих приписів), який утратив чинність, але який продовжують застосовувати до правовідносин, що виникли під час його чинності (частина друга).

Відповідно до пункту 5 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі є втрата чинності актом (його окремими приписами), щодо якого порушено питання відповідності Конституції України, крім випадків, визначених частиною другою статті 8 цього закону.

Зі змісту конституційної скарги вбачається, що Заявниця просить перевірити на відповідність частині другій статті 3, частинам першій, другій статті 8, частині третій статті 22, частині першій статті 24, частині першій статті 41, статті 46, статті 48, частині першій статті 58, статті 64 Конституції України пункт 13 розділу XV „Прикінцеві положення“ Закону № 1058 у редакції Закону № 2148 в частині щодо неможливості проведення індексації пенсій, призначених відповідно до спеціальних законів, зокрема Закону № 3723.

Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України враховує, що Верховна Рада України 15 лютого 2022 року ухвалила Закон України „Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення пенсійного законодавства“ № 2040–ІХ (далі – Закон № 2040). Законом № 2040 пункт 13 розділу XV „Прикінцеві положення“ Закону № 1058 викладено в такій редакції: «У разі якщо особі призначено пенсію відповідно до законів України „Про державну службу“, „Про службу в органах місцевого самоврядування“, „Про статус народного депутата України“, „Про наукову і науково-технічну діяльність“, її виплата продовжується до переведення за бажанням особи на пенсію на інших підставах або за бажанням особи поновлюється у розмірі, який було встановлено до переведення. До такого переведення розмір пенсій, призначених відповідно до зазначених законів, не переглядається. Пенсії, призначені відповідно до зазначених законів, індексуються у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, з урахуванням коефіцієнта збільшення, що визначається відповідно до абзаців другого і третього частини другої статті 42 Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування“» (перше, друге, третє речення абзацу першого).

Отже, законодавець у пункті 13 розділу XV „Прикінцеві положення“ Закону № 1058 визначив порядок індексації пенсій, призначених, зокрема, на підставі Закону № 3723, що свідчить про істотну зміну правового регулювання цього сегменту суспільних відносин.

Відтак оспорювані Заявницею приписи Закону № 1058 у редакції Закону № 2148 у частині неможливості проведення індексації пенсій,

призначених, зокрема, відповідно до Закону № 3723, втратили чинність на підставі Закону № 2040 та не є такими, що їх продовжують застосовувати до правовідносин, які виникли під час їх чинності.

Наведене є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 5 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – втрата чинності актом (його окремими приписами), щодо якого порушено питання відповідності Конституції України.

3.2. Згідно з пунктом 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“ конституційна скарга має містити обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих приписів) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону.

Аналіз змісту конституційної скарги свідчить, що Заявниця, твердячи про порушення її конституційних прав, зокрема права власності (частина перша статті 41 Конституції України), на соціальний захист (частина перша статті 46 Конституції України), на достатній життєвий рівень (стаття 48 Конституції України), не навела аргументів на підтвердження того, що державне втручання у ці права безпосередньо оспорюваними приписами Закону № 1058 у редакції Закону № 2148 призвело до заподіяння Заявниці реальної шкоди, а саме зменшення розміру її пенсії.

Отже, Заявниця не обґрунтувала тверджень щодо неконституційності оспорюваних приписів Закону № 1058 у редакції Закону № 2148 в розумінні пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“.

Зазначене є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 55, 56, 58, 61, 62, 77, 83, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у х в а л и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Мороз Ніни Пилипівни щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 13 розділу XV „Прикінцеві положення“ Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування“ від 9 липня 2003 року № 1058–IV у редакції Закону України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій“ від 3 жовтня 2017 року № 2148–VIII на підставі пунктів 4, 5 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги; втрата чинності актом (його окремими приписами), щодо якого порушено питання відповідності Конституції України.

2. Ухвала Другої колегії суддів Другого сенату Конституційного Суду України є остаточною.

**ДРУГА КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**